

ПЕРЕДМОВА

Посібник призначений для проведення діагностувальних (контрольних) та самостійних робіт з української мови та літератури в 5-х класах закладів загальної середньої освіти за модельними навчальними програмами «Українська мова. 5-6 класи» (автори: Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.) та «Українська література. 5-6 класи» (автори: Яценко Т. О., Качак Т. Б., Кизилова В. В., Пахаренко В. І., Дячок С. О., Овдійчук Л. М., Слижук О. А., Макаренко В. М., Тригуб І. А.). Видання відображає сучасний підхід до тематичного оцінювання навчальних досягнень учнів та відповідає методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України щодо використання тестових технологій у процесі вивчення української мови і літератури, новій редакції Українського правопису (2019 р.).

Кожен варіант діагностувальної роботи складається із 9 завдань трьох типів, які відрізняються за рівнем складності.

У завданнях *першого типу* (1–6), що відповідають початковому і середньому рівням навчальних досягнень учнів, необхідно зазначити лише одну правильну відповідь із чотирьох запропонованих, позначивши хрестиком ту літеру в таблиці, якій відповідає правильний варіант. За кожну правильну відповідь учень максимально отримує 1 бал.

Зразок оформлення правильної відповіді:

А	Б	В	Г
	X		

Завдання другого типу (7–8) відповідають достатньому рівню навчальних досягнень учнів і перевіряють не тільки теоретичні знання учнів, а й практичні навички. Вони складаються із компонентів, які вміщують такі завдання з української мови:

- лексичне значення слова;
- використання антонімів, синонімів, омонімів та паронімів;
- розрізнення звуків;
- розпізнавання явищ уподібнення голосних і приголосних звуків;
- пунктуаційне оформлення простих і складних речень, речень із прямою мовою;
- різні види розборів (фонетичний, морфемний, синтаксичний);
- редагування словосполучень і речень;
- поняття про складні речення, пряму мову та діалог.

Завдання другого типу (7–8) складаються здебільшого із завдань, які потребують розгорнутої відповіді, а також тестів на встановлення відповідності.

Відповідь на запитання учні не записують у таблицю, а оформлюють більш розширено. Обсяг відповіді обмежено кількістю рядків, що технічно відведено в кожному варіанті. За правильне виконання завдань другого типу (7–8) учень може отримати максимально 3 бали (ці бали учитель розподіляє на власний розсуд).

У завданнях на встановлення відповідності до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, треба вибрати один правильний варіант, позначений буквою. Відповідь учень записує в таблицю.

Зразок оформлення правильної відповіді:

	А	Б	В	Г	Д
1		X			
2	X				
3			X		
4				X	

Завдання третього типу (9) відповідає високому рівню навчальних досягнень учнів і є творчим. Оцінюючи це завдання, учитель має враховувати вміння учня обґрунтовувати власні думки, робити узагальнення, використовувати мовні засоби з метою доведення своїх міркувань, зв'язність, завершеність тексту, а також грамотність та охайність творчої роботи. Максимальна кількість балів за творче завдання — 3.

Контрольні роботи з української літератури — це тестові завдання різних форм та письмові твори.

<i>Номери тестових завдань</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
1–6	6 балів
7–8	3 бали
9	3 бали

Самостійні роботи з української мови аналогічні контрольним, проте замість творчої мініатюри учні повинні зробити творче завдання, виконання якого потребує меншої кількості часу.

Самостійні роботи з літератури — це літературні диктанти, які побудовані у хронології вивчених творів. Запропоновані завдання для літературних диктантів перевіряють знання тексту твору, що вивчається за програмою, теорію літератури тощо, що дає змогу уникнути монотонності та забезпечить постійну й стійку мотивацію учнів до роботи. Завдання сформульовано у формі стверджувального речення, воно максимально коротке, точне й однозначне.

Клас _____	Прізвище, ім'я _____	Дата _____	Варіант 1
------------	----------------------	------------	-----------

САМОСТІЙНА РОБОТА № 1 (ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ)
Лексикологія

ЗАВДАННЯ З ВИБОРОМ ОДНІЄЇ ПРАВИЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ

1. До слова *гіркий* прямим є значення

- А який зазнав горя, біди
- Б сповнений горя, біди, тяжкий
- В який приносить горе, нещастя, біду
- Г який має своєрідний різкий смак

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

2. Синоніми використано в словосполученнях

- А зустрічати гостя – проваджати гостя
- Б жвавий хлопчина – прудкий хлопчина
- В привозити подарунки – привезені подарунки
- Г будівельний кран – водопровідний кран

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

3. Речення зі словами-омонімами є в рядку

- А Музикант заграв тиху мелодію. Над лісом червоніла смужка заграв.
- Б Сонце оберталося навколо своєї осі. Надворі так багато сонця!
- В Біля сусіднього будинку – вишневий сад. Ми віддали речі для сусідського хлопчика.
- Г Сніг під сонцем був іскристий. Нас зачарував її іскристий погляд.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

4. Однозначним є слово в рядку

- А стіл
- Б зелений
- В борщ
- Г дуб

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

5. Антонімом до слова *широкий* є слово

- А крилатий
- Б розлогий
- В вузький
- Г вузько

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

6. НЕ МОЖНА замінити поданим у дужках варіантом виділене слово в реченні

- А За високими осоками почало **світліти** (світлішати) небо.
- Б **М'який** (незлостивий) докір корисніший за нещире подяку.
- В Ми не хотіли брати участі у цих **темних** (підозрілих) справах.
- Г Молоко дуже **корисне** (корисливе) для молодого організму.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Клас _____	Прізвище, ім'я _____	Дата _____	Варіант 2
------------	----------------------	------------	-----------

САМОСТІЙНА РОБОТА № 1 (ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ)
Лексикологія

ЗАВДАННЯ З ВИБОРОМ ОДНІЄЇ ПРАВИЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ

1. Багатозначними в рядку є всі слова, ОКРІМ

- А дерево
- Б тролейбус
- В земля
- Г мова

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

2. Синонімом до слова *добрий* є слово

- А повний
- Б хороший
- В милий
- Г смачний

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

3. Пари слів з омонімами є в рядку

- А ясний день, безхмарний день
- Б добрий початок, добрий кінець
- В глибока балка, сталева балка
- Г орлине крило, крила літака

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

4. До слова *журавель* прямим є значення

- А птах
- Б жердина, приладнана біля колодязя
- В народний сюжетний танець
- Г зажурені люди

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

5. Антоніми використано в словосполученнях

- А хоробро боронити – мужній захисник
- Б красива на вроду – вродлива дівчина
- В добро переможе – злий за натурою
- Г мирний день – войовничий запал

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

6. НЕ МОЖНА замінити поданим у дужках варіантом виділене слово в реченні

- А **Подекуди** (місцями) пройшов сліпий дощик.
- Б Понуро стоять **будівлі** (будинки), а хата навіть із забитими віконницями.
- В В Україні після вторгнення Росії ввели **воєнний** (військовий) стан.
- Г У своїх творах Шевченко **наголошував** (підкреслював), що ми повинні знати, хто ми є.

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

Клас _____	Прізвище, ім'я _____	Дата _____	Варіант 1
------------	----------------------	------------	-----------

САМОСТІЙНА РОБОТА № 2 (ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ)

Будова слова. Орфографія

ЗАВДАННЯ З ВИБОРОМ ОДНІЄЇ ПРАВИЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ

1. Формами слова є обидва слова в усіх рядках, ОКРІМ

- А пам'ять, пам'яттю
 Б ясний, у ясному
 В озеро, озерце
 Г стіл, столу

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

2. Не у всіх словах є префікс у рядку

- А заробок, усамітнення
 Б поріг, навчити
 В довкола, попросити
 Г безхмарний, суспільний

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

3. Правильно виділено суфікс у слові

- А шкоЛЯР
 Б сільсьКий
 В виховатЕЛЬ
 Г поріжоК

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

4. Нема закінчення у всіх словах, ОКРІМ

- А навесні
 Б урок
 В щедро
 Г писати

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

5. Суфікс *-ик* має однакове значення в усіх словах, ОКРІМ

- А історик
 Б братик
 В зайчик
 Г лебедик

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

6. Спільнокореневим до слова *радити* є

- А радіо
 Б порада
 В радист
 Г радість

А	Б	В	Г
☐	☐	☐	☐

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
УКРАЇНСЬКА МОВА.	
Діагностувальні (контрольні) та самостійні роботи для перевірки знань	
Самостійна робота № 1 (тестові завдання)	
Лексикологія	5
Самостійна робота № 2 (тестові завдання)	
Будова слова. Орфографія	9
Самостійна робота № 3 (тестові завдання)	
Звуки мови і звуки мовлення. Позначення звуків мовлення на письмі. Склад. Наголос	13
Самостійна робота № 4 (тестові завдання)	
Вимова голосних і приголосних звуків. Чергування звуків. Правопис префіксів з- (<i>зі-</i> , <i>с-</i>), <i>роз-</i> , <i>без-</i>	17
Самостійна робота № 5 (тестові завдання)	
Уживання м'якого знака. Апостроф. Сполучення букв <i>йо</i> , <i>ьо</i> . Подвоєння букв.....	21
Самостійна робота № 6 (тестові завдання)	
Словосполучення і речення. Головні та другорядні члени речення.....	25
Самостійна робота № 7 (тестові завдання)	
Речення з однорідними членами. Звертання. Вставні слова та сполучення слів. Складне речення. Пряма мова. Діалог.....	29
Контрольна робота № 1 (тестові завдання)	
Лексикологія	33
Контрольна робота № 2	
Письмовий докладний переказ розповідного тексту художнього стилю	37
Контрольна робота № 3 (тестові завдання)	
Будова слова. Орфографія	39
Контрольна робота № 4	
Диктант	43
Контрольна робота № 5 (тестові завдання)	
Звуки мови і звуки мовлення. Позначення звуків мовлення на письмі. Склад. Наголос.....	45
Контрольна робота № 6 (тестові завдання)	
Вимова голосних і приголосних звуків. Чергування звуків. Правопис префіксів з- (<i>зі-</i> , <i>с-</i>), <i>роз-</i> , <i>без-</i>	49

Контрольна робота № 7 (тестові завдання)	
Уживання м'якого знака. Сполучення букв <i>йо,ьо</i> . Апостроф. Подвоєння букв	53
Контрольна робота № 8 (тестові завдання)	
Відомості з синтаксису і пунктуації. Словосполучення і речення. Головні та другорядні члени речення.....	57
Контрольна робота № 9	
Письмовий докладний переказ тексту	61
Контрольна робота № 10 (тестові завдання)	
Речення з однорідними членами. Звертання. Вставні слова та сполучення слів. Складне речення. Пряма мова. Діалог	63
Контрольна робота № 11	
Диктант	67

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА.

Діагностувальні (контрольні) та самостійні роботи для перевірки знань

Літературний диктант № 1	
Українська народна казка «Яйце-райце».....	69
Літературний диктант № 2	
Іван Франко. «Фарбований Лис».....	71
Літературний диктант № 3	
Леся Українка. «Лелія»	73
Літературний диктант № 4	
Валерій Шевчук. «Чотири сестри».....	75
Літературний диктант № 5	
Іван Нечуй-Левицький. «Вітрогон»	77
Літературний диктант № 6	
Борис Грінченко. «Украла»	79
Літературний диктант № 7	
Оксана Сайко. «Гаманець».....	81
Літературний диктант № 8	
Галина Кирпа. «Мій тато став зіркою».....	83
Літературний диктант № 9	
Всеволод Нестайко. «Чарівні окуляри»	85
Літературний диктант № 10	
Зірка Мензатюк. «Таємниця козацької шаблі».....	87

Контрольна робота № 1 (тестові завдання)	
Малі жанри фольклору та літератури.....	89
Контрольна робота № 2	93
Контрольна робота № 3	
(літературний диктант і відповіді на запитання)	
«Минуле українського народу: легенди, перекази, літописні оповіді».....	95
Контрольна робота № 4 (тестові завдання)	
«Україна і я», «Рідна природа».....	99
Контрольна робота № 5	
Світ дитинства	
Іван Нечуй-Левицький, Борис Грінченко, Оксана Сайко, Галина Кирпа.....	103
Контрольна робота № 6	
(анкета головного героя і відповіді на запитання)	
«У пошуках пригод і чудес».....	105